

סוף זמן קרי"ש

עש"ק במדבר

8:34

עש"ק נשא 8:33

מאן דלא קרי קרי"ש בענתיה
בגדיו הוא כל ההוא יומא
הדרק בלח סוף.

בי"ה

מבני עיינות התאחדותנו

י"ף ע"י: התאחדות אברכים דקה"ל ימב לב דסאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

שיעור השבוע

חבורת יסודי התורה

פרשת במדבר
מס' גיטין עז: ע"ב:

פרשת נשא
מס' גיטין פ. ע"ד פב.

תנ"א (א מן ליעם) רבי' נחור"א
(אזי אבא) לטעמינן אין ארבעת חזקין
מכריז רבינו שליט"א בסיום קידושין

כ"ה אייר תשס"ה

במדבר

שנה י' גיליון כ"ט (ת"ס)

לא נמנעו לבוא לבית המדרש

ואלה תולדות אהרן ומשה וגו'. ואינו מוזכר אלא בני אהרן, לומר שכל המלמד את בן חבירו תורה כאילו ילדו, אם כן אהרן גדל ומשה לימדו, ואמר ואלה בואיו לכלול כל הנזכר לעיל שאמר אלה פקודי בני ישראל אלה תולדות אהרן, שאהרן גם כן היה מלמדם שאחר שהיה משה אומר ההלכה היה אהרן חוזר ואומר, אם כן ישראל כולם הם תולדות אהרן ומשה, ומה שהקדים אהרן למשה אפשר לומר לפי שהיה נוח בהלכה והיו שואלים לו מה שלא היו עושין לחוש שלא יראים ממנו שאמר וייראו מגשת, אבל באהרן נאמר ותורה יבקשו מפיהו.

ומה שנשמכה פרשה זו לפרשת דגלים להגיד שבחן של ישראל שאף על פי שנתרחקו אלפים אמה מהמשכן עם כל זה לא נמנעו לבוא לבית המדרש לשמוע דברי תורה מפי משה ומפי אהרן, כמו הבן שאינו רוצה להפרד מאביו.

שפתי כהן

לימוד התורה בחברותא

וידבר ה' אל משה במדבר וגו' לחודש השני. י"ל עפ"י דברי חז"ל שהזהירו לומדי תורה שילמדו בחברותא. ועל דרך זה אמרנו טעם על נתינת התורה בחודש סיון היות שמולו תאומים להורות על הענין הנ"ל שלומדי תורה מתאימות יהיו דוקא. והוא אמרו לחודש, לפי הוראת חודש השני. והכוונה ניתנה תורה לחודש השני, דהיינו תאומים.

נעם נגיים

לא יעבור עבודה כזו

ומנן חמשים שנה ישוב מצבא העבודה ולא יעבור עוד. הרה"ק רבי מרדכי מקרעמניץ ז"ל אמר פירושו, שישב פין גיפארבעט עבודה [עבודה צבועה], "ולא יעבור עוד" – עבודה כזו.

אור הני

מי שיש לו שני ראשים

כל זכר לגלגלתם. איתא במס' מנחות (ל"ז ע"א) בעא מיניה פלימו מרבי מי שיש לו שני ראשים באיזה מהן מניח תפילין, אמר ליה או קום גלי או קבל עלך שמתא, פי' רש"י דדבר שאי אפשר להיות הוא, ואחוכי חייבת ב', וע"כ אמר לו או עמוד וצא בגלות או קבל עלך שמתא עכ"ד, אדחכי אתי ההוא גברא א"ל אתילד לי ינוקא דאית ליה תרי רישי כמה בעינן למיתב לכוון, אתא ההוא סבא תנא ליה חייב ליתן לו עשר סלעים, איני התנו רמי רמ בר חמא מתוך שנאמר (במדבר י"ב, טו) פדה תפדה את בכור האדם שומע אני אפילו נטרף בתוך שלושים, ת"ל אך חלק, פי' רש"י והאי נמי כנטרף דמי שהיה לא יחיה ע"כ, ומשני הגמרא שאני הכא דבגולגולת תלא רחמנא, פי' רש"י והאי אית ליה תרי, ואי משום אך חלק השתא מיהא לא מת עכ"ל. לפי"ז י"ל הטעם דבפרשת במדבר בחומש הפיקודים נאמר בכל השבטים כשנמנו, כל זכר לגלגלתם וגבי שבט לוי לא נאמר לגלגלתם, אמנם ע"פ הגמרא הנ"ל מתורץ היטב, דלויים נמנו מבין חודש ואז אי היה כתב רחמנא לגלגלתם היה אמינא מי שיש לו שני ראשים נמנה לשנים לכך לא נאמר לגלגלתם,

אמנם גבי שאר שבטים דאינו נמנה פחות מבין עשרים שנה ובוודאי מי שיש לו שני ראשים לא יוכל להחיות כל כך שנים וליכא למטעי, לכך כתב רחמנא לגלגלתם ורוק היטב.

קול יהודה בשם הגאון ר' שמואל קראקאווער ז"ל

ענני הכבוד סיוע ללימוד תורה

ונסע אהל מועד וגו' כאשר יחנו כן יסעו. ג"פ עפ"י מה דאיתא בגמרא (תענית דף י"ב) במה שצוה יוסף את אחיו אל תרגונו בדרך א"ר"א אמר להם אל תתעסקו בדבר הלכה יש לחוש שלא יתנו לבם על הדרך ילכו בה. והם עלולים לתעות מני הדרך או לנפול לאחת הבורות או הפתחים, ולפיכך הזהירן שלא יתעסקו בהלכה.. כי במדבר בשעת הדילוכא לא היה שום מקום לחוש פן יתנו מן הדרך או יפלו בבורות ובפתחים, שהרי ענני הכבוד היו מקיפין אותם מכל צד ועושים לפניהם את העקוב למישור, ומישרים להם מסלה בערבה. וא"כ היו בני ישראל יכולים לעסוק בדבר הלכה גם בלכתם בדרך כבשעת חנייתם, באין להם בית מיוחד שמא ירגו בדרך, זהו שאמר הכתוב כאשר יחנו כן יסעו, פי' כאשר היו עוסקים בדבר הלכה בשעת חנייתן, כן היו עושים גם בשעת נסיעתן, שלא הוצרכו לנטל מן התורה בסבת הליכה.

דברי יואל

עז כנמר יסוד כל התורה

בשעה שקבלו ישראל את התורה נתקנאו בהם אומת העולם וגו', הבאו לי ספר יוחסין שלכם כשם שבני מביאין, שנאמר ויתילדו על משפחותם לבית אבותם. אפ"ל הדנה מצינו בגמרא (ביצה כה:) תנא משמיה דרבי מאיר, מפני מה ניתנה תורה לישראל מפני שהן עוין, וביאר זקני המהרש"א ז"ל כי מפני שהן עוין לא יבשו ולא יכלמו מפני כל, ויעסקו בתורה ובמצוות כראוי להם. הרי לן כי הוא יסוד ושרש גדול לכל התורה כולה, כי בכל דור ודור יעמדו רשעי האומות על בני ישראל להדיחם מדרך התורה אלה בנצחנימו ואלה ברצחנימו, ואלמלא יעמדו בני ישראל כנגדם בעוות דקדושה ולא יבושו מפני כל המלעניגים עליהם לא היה קיום לכל התורה.

אכן מדה זו מורשה היא לאומה הישראלית מכוחו של אותו זקן אברהם אבינו עליו השלום, אשר הוא בגודל צדקתו לא חת מפני כל, ואחד היה אברהם אשר פירסם אלהותו ואחרותו ית"ש לכל באי עולם במסירתו נפש.

וזהו שדרש המדרש, בשעה שקבלו ישראל את התורה נתקנאו בהם אומות העולם מה ראו להתקרב יותר מן האומות, כי אומות העולם לא רצו לקבל את התורה באמנם שאי אפשר להם לעמוד נגד המלעניגים עליהם, ועל זה נתקנאו ושאלו האיך זכו ישראל להתקרב ולקבל התורה, סתם הקב"ה פיהם ואמר להם הביאו לי ספר יוחסין שלכם כשם שבני מביאין, כי בני ישראל יש להם ספר יוחסין אחר אברהם אבינו אשר הוא הוריש להם מדה זו להיות עז כנמר נגד כל הקמים עליהם להדיחם מדרך ה', וממילא יוכלו להתחזק בדרך התורה בכל עת.

ברך משה

אוצר הגנוז

סיים בדבר טוב

סיום פרשת במדבר ולא יבואו לראות כלכל את הקודש ומתו. והנה הרמ"א ז"ל כתב שיכוין להתחיל תמיד לקרא בדברי טוב ויסיים בדבר טוב (איתא סימן קל"ח סעיף א בהג"ה), ומקורו (מביא בדרכי משה) מהאור זרוע ומחברמב"ם פ"ג דהלכות תפילה ה"ח, וראה עוד בהירושלמי מס' מגילה פ"ג ה"ז צדיק שיהא פותח בדבר טוב וחותם בדבר טוב, ופירש בקרבן העדה כמו שמצינו בנביאים שסיימו דבריהם בטובה. ובערוך השלחן סעיף ד' מביא טעם משום דכתיב (קהלת א) אל תעמוד בדבר רע. ובמאור ושמש סוף פרשת ויקרא מביא בשם הרה"ק ר"ד מענדל מרימנוב זצ"ל שהיה מנהג מקודם דכשבעל קורא סיים הפרשה "לאשמה בה" בכדי שלא לסיים בדבר רע כל הקהל עמדו וקראו בקול רם לאל אשר שבת מ'כל המעשים ב'יום השביעי, ר"ת לאשמה ב"ה, ובשירת מנחת אלעזר בקונטרס שירי מנחת ח"א סימן ס"ו העלה דהא דנהגים העולם ע"פ הנדפס בחומשים סיום ה' קראים שני שלישי כו' אין לו מקור בפוסקים, וכן מקובל מאבותינו הקדושים בכמה מקומות לדייק לסיים שלא כפי הנדפס בחומשים משום דלא סיים בכי טוב כראוי וכיוצא ב. (והרי בדרכי חיים ושלום אות רכ"ב).

ולא רק בקריאת התורה בלבד אלא ה"ה כשנלמדים יראו לסיים בדבר טוב, ועיין בברכות דף ל"א ע"א שכן מצינו בנביאים הראשונים שסיימו דבריהם בדברי שבת ותנוחמים, ע"ש בתורה"ה שכן, ובנדה דף ע"ג ע"א ביארו התוס' את סיום המסכת עפ"ז דמיייתי לה לסיים בדבר טוב, וכענין כתב המהרש"א בח"א בסיום מס' סוכה ומס' בבא בתרא, וראה בסיום דברי השלחן ערוך באר"ח וכן בשאר החלקים, ובספר תומר דבורה (מנהגים פ"ב) מביא דמין החתם סופר כגברא קפדנא סיים תמיד בדבר טוב בחידושי אגדה ובשבתותיו ואפילו בשירת חולין, ובארוחות חיים (ספינקא) סימן רט"ו אות ג' מביא בשם ס' מאורי אור דמאן דעוסק בפסוקים ומגיע לדבר רע בשעת שמיעת ברכה פטור מלענות אמן דהוי כמקלל וכו'. גם בתפילה חזינן דיש לסיים בדבר טוב, ועיין בטעמי המנהגים אות קמ"א בקי"א, וראה עוד משי"כ בזה מהר"י אסאד בשירת יהודה יעלה ח"ב סימן ק"ה וסימן רמ"ח.

ובסידור מהרי"ק מביא מעשה נורא (והרי בקיצור שליח, מס' שבועות) וז"ל: פ"א כתבתי ספר אחד ואח"כ עמדתי מהספר וסיימתי בפסוק ושעירים ירקדו שם והלכתי לישן, ולמחר קודם עלות השחר קמתי לכתוב הספר ופתחתי חדרי והנה איש אחד יושב על ספסל שלי במקומי ובידו ספר והיה קורא בו, והאיש היה מאויים נורא מאד פניו כגחלי אש, וכשראיתי אותו נבהלתי וכמעט פרחה נשמת, אז פתח פיו וקראני בשמו ויאמר לו אתה נבל רע שלא דנין עשית שעמדת מן הספר וסיימת בפסוק ושעירים ירקדו שם, רק מזיק אני ושמי שומר דפ"ן כי אני ממתין על הדפ"ן, (איה) עיין ש"ך י"ד סימן רע"ז סק"א) ובכל עת שהמלמדיו או הסופרין מסיימין בספר בפסוק רע אני מוכן להזיק, ועתה באתי להזיקך אבל אשא פניך בפעם הזאת כי שמעתי אומרים עליך טובותי בפמליא של מעלה אבל השבע לי שלא תכתוב אפילו אות אחת ממאן ועד שבועות ובכן אלך לדרכי, וכן עשיתי וקיימתי את נדרי שלא תכתובי עד שבועות ובכן הלך לדרכו וכו', ומצוה לפרסם זה למלמדים וסופרים, עכ"ל.

פנים אחת, דאג הרבי רבי מאיר ביום השבת, ואמר בזה הלשון: "ווען וועט שוין נאכט ווערן, ווען וועט שוין נאכט ווערן, אז מאיר זאל שוין קענען פארן", כן אמר הרב כל יום השבת, ויהי לעת ערב, צוה הרב לאסור העגלה, ויקח אתו איזה חסידים, ופתאום נפלה עליהם תרדימה ושנו, ותעמוד העגלה עם הסוסים לפני באר אחת בדרך, והאנשים הקיצו מהשינה, ויהי כחמשים פרסאות רחוק הדרך מביתם, וילך הרב בעצמו להבאר, ויקח הדלי בידו והורידו להבאר, וישאוב מים והוציאו החוצה, וירא והנה ילד בתוך הכלי, והילד כבר נתעלף, ויחמם הרב להילד, והחיה את הילד, והילד חי.

אז אמר הרב: "נא, האט שוין מאיר געמענט מחלל שבת זין, ער זאל מציל זיין א נפש! ווען מאיר זאל נאך א פאר מינוט געווען זיך אויפהאלטן, זא וואלט דאס קינד געווען דערטראקען געווארן, וכעת האט מאיר מקיים געווען א נפש מישראל, וכל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא (ב"ב י"א ע"א)".

בעיר סוטשאווא [הנקרא שאץ], היה איש אחד ושמו נתן שמעון, והיה חולה מאוד בחולי נופל רח"ל, ונסע להרה"ק הנוכח על יום הכיפורים, והוא היה חלוש כל כך, אשר הרופאים הזהירוהו לבל יתענה שום תענית, ובכל יום היה מוכרח לטעום בבוקר דבר מה שלא יחלוש לבו. ויהי בערב יום הכיפורים, קרא הרב להאיש הנ"ל, ויאמר אליו: "הידעת, כי ביום הקדוש הזה נצטוונו מתורה הקדושה לענות נפש בחמשה עינויים, אבל ידעתי כי איש חלש אתה, והרופאים צוו אלך לבל תענה נפשך, אך שמע בקולי אשר לא תאכל ביום הקדוש הזה, עד אשר אומר אליך". ויאמר האיש: "כן אעשה", והנה האיש הנ"ל רח"ל, בכל יום לא פסק החולאת ממנו, ולא יכול לענות נפשו אפילו שעה אחת ביום.

ויהי בלילה אחר כל נדרי, אמר הרב אליו: "הנה בלילה לא תאכל מאומה, ובבוקר אכני אומר אליך העת, מתי תאכל". אחר כל נדרי, הלך האיש לאכסניא שלו, ולא אכל מאומה. ויהי הבוקר אור, בא להרב לשאול אם יאכל, ואמר לו: "המתן לי עד אחר ברכתי. המתן, ויחלש לבו מאוד. ואחר ברכתי בא לשאול, ויאמר הרב: "אחר קדושה". עד שהרב אמר לו: "אחר מוסיף יאכל". ואחר כך "עד אחר נעילה". עד שהתענה האיש כל הימים שלו.

ויהי בלילה, ויבוא האיש בערב להרב, ונתן לו יין-שרף ולעקץ, ושתי לחיים. ואמר לו הרב: "הרפואה ההוא וואס מאיר האט דיר געגעבן, וועט דיר מער העלפן ווי אלע דאקטורים". וכן היה, כי האיש הנ"ל נתרפא מחליו, והיה בריא עד יום מותו, ונסע תמיד להרה"ק זלה"ה.

הרי נתן שמעון הנוכח מסוטשאווא, היה בתחלה מקטני אמנה בצדיקים, כי היה מאנשי הזמן, והיה עשיר, ומסחרו היה [לנסוע] לנאלאץ, ולא היה לו בנים. ופעם אחת כאשר נסע הוא לנאלאץ, נסעה אשתו להרבי רבי מאיר, לבקש ממנו שיהיה לה בנים. ושאל אותה הרב: "מפני מה לא בא בעלך אלי?". ואמרה האמת: "שבעלה מאנשי הזמן, ואינו מאמין בצדיקים". ואמר לה הרב: "תאמר לבעלך שיבוא אלי, ותגיד לו סימן, שעשה איזה מעשה בנאלאץ באותו מקום".

האשה נסעה לביתה, ואחרי עובר איזה ימים שבא בעלה מנאלאץ, אמרה אליו: "מה יהא התכלית מאתנו, שאין לנו בנים, אם תרצה לשמוע אלי, תסע להצדיק רבי מאיר לנאלאץ, ותתפלל בעדנו, ויהיה לנו בנים". והיה כשמוע דבריה, פער פיו כשחוק גדול, מזה. אזי אמרה לו: "תעד שכבר הייתי בעצמי אצל הצדיק, ואמר לי, לאמר לך, שתבוא בעצמך, וסימן אמר, שעשית איזה מעשה בנאלאץ באותו מקום".

כשמוע בעלה אלה הדברים, החרד ותלכטו פנים, בידעו ששום ילוד אשה לא ידע מזה, והתחיל לחשוב איך ליסע, כי התבייש מאחוזת מרעו אנשי הזמן. ושכר עגלה, ואמר שנטע ללבו, ובה חרב ונתן לו שלום. ושאל אותו: "מאיזה מקום אתה?". אמר לו: "משאטץ". [שאל הרבי ר' מאיר:] "ויזמה אתה עושה פה?". אמר: "באתי להרבי שיחיה". אמר לו: "הלא אמרת שאתה נוסע ללבו. לזאת

היקולא די צדיקים

הגה"ק רבי מאיר מפרימישלאן זי"ע

כ"ט אייר

תסע לביתך, ותשכור עגלה לפרימישלאן, ותאמר לכל, שאתה נוסע לרבי מאיר"ל. והוכרח לעשות כן, ובה שנית כנ"ל, והבטיח לו והיה לו בת. ומאו נעשה מקורב שלו.

פעם אחת אמר הרבי ר' מאיר, לה"ר נתן שמעון הנ"ל: "נתן שמעון, הלא עירך אצל הירגעניץ [גבול בין שני מדינות], תעד שיבוא א יוד א יוד, וצעק בקול גדול 'א יוד', תראה לעשות לו טובה".

ואחר שעברו כמה שנים, ברח הצדיק מריזון מארץ רוסיא, ובה להירגעניץ' דשם. ונדע לה"ר נתן שמעון ונסע לשם, ונשא את הרה"ק מריזון על כתפו, דרך קרישת המים שהיה באותו העת, ונשבר הגליד, והחריד הצדיק מריזון. אמר לו ה"ר נתן שמעון: "רבי, יעבור עלי מה, ולא ארפה אתכם".

ובה להירגעניץ, ושם היו עומדים שומרים. אמר נתן שמעון להרה"ק, שישב מעט בחוץ, והוא נכנס לבית השומרים, וישב עמהם לשחוק עמהם בקארטין, והרוויחו אצלו ארבעה מאות רובל-כסף. וזאת היתה בכוונה, כדי שלא יחא שום פחד להצדיק, ובה עמו להעיר.

אחרי שעברו זמנים, והריזונו קבע דירתו בעיר סאדיגור, שלח הרבי ר' מאיר'ל שליח מיוחד עם מכתב להריזונו, וצוה להשליח שיחזיק המכתב במנעול, ולא יתן המכתב לשום אדם, רק להריזונו בעצמו. וכשיבוא לבית הריזונו יחלוץ את מנעול, ויקח המכתב ויתן להצדיק, וכן עשה.

בבואו לסאדיגור, ואמר שיש לו מכתב מפרימישלאן, ביקשו ממנו הנבאים ליתן להם המכתב, ולא רצה. והניחו אותו ליכנס לבית הרב, וישב שם על הארץ, וחלץ מנעול, ולקח המכתב ונתן להריזונו. ושם כתוב: "הו, היום הקדוש חג עצרת ממשמש ובא, ומחויבים לאכול מאכלי חלב, ואיני יודע איך להתנהג עם הלבבות [קרעפליך]: אם לאכול אחת, הוא מעט. ושנים, הם זוגות, ושלושה, הם הרבה לפניו". והשיב הריזונו להשליח, שיעשה עבור אחת שהיא גדולה כשתים, ובה יהיה יוצא לכל הדעות.

אל תתפלא אחי על ענינים כאלו, מהנהגות המא"ר עיני ישראל, כי נודע, שפעם אחת בשבתו על שלחנו הטוהר בסעודה אחת, והיה שם למדן אחד מופלג ומתנגד על חסידים, והיה זר בעיני עיני התנהגות ושיחות של הרה"ק, עד כי נפל במחשבת הלמדן מאמר כתוב, מה שנאמר (מלכים ב, ט' כ') "כי בשגעון ינהג", והרגיש הרה"ק בזה, ואמר אז להיושבים על שלחנו: הגידו נא לי התרגום של הפסוק במלכים "כי בשגעון ינהג", ולא ענו כלם. אז נעה הוא הרה"ק, ואמר: אני אגיד לכם מה מתרגם בזה התרגום "ארי בחוכמתו", כי היה נראה רק לעיני העומדים שמה, כי הוא מתנהג בשגעון, אבל באמת היו הדברים בחכמה גדולה ונפלאה, לא היה מנהג בשגעון, אז הבין הלמדן הזה, כי הרה"ק הוא [איש] אשר רוח אלקים בו (ע"ש הפסוק בראשית מ"א ל"ח).

חסיד אחד בא קודם ראש השנה להרבי ר' מאיר, והיה אצלו על ראש השנה. ואחר ראש השנה אמר לו הרבי, שעל יום הקדוש תסע לסאדיגור, להצדיק רבי ישראל, כי על יום הכפורים טוב יותר להיות אצלו. דבגמרא אמרו [תענית כ"א ע"ג]: "רבה יהו ליה שלמא מן שמיא, במעלי יומא דכפורי". והענין, כי רבה היה לומד יום ולילה, ולא היה

מתפלל כלום, רק שעסק בתורה, ונתעבדו כמה תפלות מישראל שלא עלו למעלה, עד שיעלו תפלות של רבא, וכשהגיע מעלי יומא דכפורי, היה רבא מכין את עצמו להתפלל, והתפלל, ונתנו לו שלום מן השמים להתפלות של רבא, ועלו אז כל התפלות מישראל למעלה. לכן תסעו על יום הכיפורים לסאדיגור. ועל סוכות תבואו אלי, כי סוכות יותר טוב להיות אצלי.

אמר לו החסיד הנ"ל: "רבי, איך באפשרי לבוא למחניכם על סוכות, בימים המועטים שבין יום כיפור לסוכות, כי אין לי עגלה שלי". השיב לו הרבי ר' מאיר: "העולם יתפללו עוד תפלת נעילה, ויצעקו 'שערי שמים פתח', תעמוד עורך בשוק עגלה עם ג' סוסים, ותוכל לבוא לכאן".

והנה ה"ר נתן שמעון הנוכח לעיל, היה גם כן על ראש השנה בפרימישלאן, ונסעו שניהם יחדיו לסאדיגור על יום הקדוש. ובעת תפלת נעילה הלך ה"ר נתן שמעון לחוץ, וראה שבה עגלה עם ג' סוסים, ואמר להאיש הנ"ל: "העגלה שלכם כבר עומדת בשוק". וכן היה, ובה לפרימישלאן על סוכות.

איש אחד מקהילת טשערץ, היה חשובי בנים, והיה נוסע תמיד להרבי ר' מאיר, ובכל פעם הבטיחו שיהיה לו בנים, ובתוך העתים הללו, בא הרה"ק רבי ישראל מרוזין לסאדיגור, והאיש הנ"ל בא על שבת לפרימישלאן. ולאחר השבת, אמר לו הרבי ר' מאיר: "הנני שולח אותך לסאדיגור, להצדיק מריזון, ושם יהיה לך ישועה". ופתח את התיבה מהשולחן, ולקח משם מפתח אחד, ופתח שאפע, ולקח חלה אחת מ"יב חלות שלו, ואמר להאיש הנ"ל: "הנני נתן לך סימן, ליתן להצדיק מריזון החלה הזאת, ותאמר לו שזה מ"יב חלות שלי".

ואחר כך אמר להאיש הנ"ל: "אתן לך עוד סימן, שתאמר להצדיק מריזון, שהוא הולך בדרך המלך, ואני הולך במסילה, ואחר כך מגיעים אנתו למקום אחד". והאיש הנ"ל רצה לילך, אמר לו רבי מאיר: "אתן לך עוד סימן, זה ארבעה עשר שנים שאתה נוסע אלי, יש לך אצלי חזקה, לנגן בשבת הזמר 'יום זה מכובד', לזאת הני מזהיר אותך, אשר בעת בואך להצדיק מריזון, יהיה באיזה יום שיהיה, תנגן הזמר 'יום זה מכובד', ותנגן כל הזמר".

ונסע האיש הנ"ל לסאדיגור, ובבואו לשם באמצע השבוע, אמר להנבאים שיש לו פקודה מרבי מאיר להריזונו. והיה להם לשמחה, כי בעת ההוא היה הריזונו בעצבת, ומכל שכן הנבאים, כחמת שזא היה נושאים ונותנים בווינו, אם לשלוח הריזונו בחזרה לרוסיא. וכשמעם שיש פקודה מהרבי ר' מאיר, ידעו בבירור, שיהיה מהפקודה איזה שמחה, ולמשיב נפש להריזונו. והניחוהו לכנס, וגם הנבאים נכנסו כולם לבית הרב, לשמוע הפקודה.

ואמר האיש הנ"ל: "מורי רבי ר' מאיר'ל שלח אותי אליכם, שתבטיחו לי בנים, ושלח לכם סימן, חלה אחת מ"יב חלות שלי". ופתח הריזונו תיבה מהשולחן שלו, ולקח מפתח ופתח שאפע, והניח החלה בהשאפע. אחר כך אמר האיש: "יעוד יש לי סימן. מורי אמר, שהוא הולך במסילה, ואתם הולכים בדרך המלך, ואחר כך שניכם מגיעים למקום אחד".

אחר כך אמר האיש הנ"ל: "יעוד יש לי סימן, יום זה מכובד". והתחיל לנגן יום זה מכובד בקול רם, עד שסיים כל הזמר. והרה"ק מריזון התחיל לשחוק מאוד, והאנשים שעמדו שם התחילו בשחוק גדול, עד שלא היה להם כח לעמוד שם.

אחר כך אמר הריזונו: "איני יודע מה רוצה [הרבי ר' מאיר] ממני, ולמה שולח אלי, תסעו לביתכם לשלום, כי יש לכם ישועה". והאיש בא לביתו, והיה לו ישועה בבנים ובכל טוב. וגם באותו היום נגמר בהיסענטט בווינו, אשר הריזונו הוא מילדי סאדיגור, וזאת היה היום זה מכובד.

לאיש אחד ממקורביו, נתן הרבי ר' מאיר היארמילקעי שלו הישנה, ואמר לו, שיכסה ראשו בהיארמילקעי הזאת, בפורים בעת הסעודה בערב. ועשה כן, ובאו זולנים לביתו, והביטו עליו, ואמרו, שזה אינו האיש שמבקשים אותו, והלכו לכפר אחרת, וזולו משם כל הרכוש, והוא ניצל.

בר יוחאי מושב טוב ישתב, יום נסתי יום אשר ברחתי, ובמערות צורים שעמדת, שם קנית הודך והדרך.

ב כתב בני יששכר (אייר מאמר ג אות א) מנהג ישראל תורה הוא להדליק נרות ומאורות ביום זה, לכבוד נשמת מאור התורה בוצינא קדישא אשר נתגלה ביום הזה.

ג איתא במדרש (הובא בעריב הכנינים ערך אור) ויאמר אלהים יהי אור (בראשית א א), זה משה, ויהי אור, זה רבי שמעון בן יוחאי, וצריך ביאור.

ונקדים לפרש מה שכתב בקדושת לוי (סוף רצא) שביום הזה ל"ג בעומר מתחיל ההארה של מעמד הר סיני שהיא קבלת התורה.

ויחבאר על פי מה שכתב באור החיים הקדוש (פ' נח) עה"פ כל רמש אשר הוא חי לכם יהיה לאכלה, יש לדעת למה לא הותר הבשר לאדם אלא לנח, ונראה כי נח משולו נתנו לו ל'ג' סיבות, האחד שבאמצעותו מצא ה' לקיים המין וזולתו לא היה מקיים מין הרמש בלא אדם ובהו זכה הוא בהם, ב' שהוא טרף בהם ויגע בחיבה וצא ולמד כמה יגיעות יגע בהם, ועליו נאמר (תהלים קכח ב) יגיע כפיך וגו', ג' שגורם באמצעות קרבנו שנתרצה ה' ונשבע שלא יכרת כל בשר וגו', לזה התייר לו ה' לאכול מפרו דרכו, עכ"ל.

ונקדים עוד מה דאיתא במדרש שוחר טוב (מזמור ה) בשעה שעלה משה למרום שעה בקשו מלאכי השרת לפגוע במשה, עשה ה' הקב"ה קלטרסין של פניו של משה דומה לאברהם, אמר להם הקב"ה אי אתם מתיישבין הימנו, לא אתם כשירדתם אצלו אכלתם בשר בחלב. והוסיף על זה מרן דו"ז זללה"ה בדברי יואל (פ' נח עמוד קנח) דכל זה יתכן רק אחר שהותר הבשר לנח ולכל העולם כולו על ידו, ועל ידי זה היה יכול אברהם אבינו ליתן להם בשר ואח"כ חלב ועל ידי זה זכו ישראל למתן תורה, אבל אלמלי היה עדיין איסור הבשר נוהג לבני נח, לא היה אפשר לאברהם אבינו ליתן להם בשר דבר שאסור גם להם, ואפשר דגם חלב לא הותר להם משום דבר בהא מן החם, נמצא שיהיה ידו שכינס נח אל החיבה כל בעלי חיים, על ידי זה הותר לו אכילתו ומשם זכו ישראל לקבל התורה, עכ"ל.

ובלכתניו בדרך זה יש לפרש מה שכתב בבעל הטורים (פ' נח) את האלהים התהלך נח סופי תיבות חכ"ם, יש להבין הרמז מה שהיה נח חכ"ם. וי"ל דהנה בזה"ק (פ' נח דף טו) האשימו חכמינו ז"ל את נח על שלא התפלל על בני דורו, ואלמלי היה מתפלל עליהם אולי היו ניצולים, ע"ש בדב"ק. ויתכן לומר דמהאי טעמא לא התפלל נח על בני דורו כדי שיוכו בני ישראל לקבל התורה, דאלמלי היה מתפלל על בני דורו ולא היה מבול על הארץ לא היה מותר להם לאכול בשר, ואם כן לא היה אברהם אבינו נותן בשר וחלב להמלאכים, ולא היו בני ישראל זוכים לקבל התורה רק המלאכים, ולכן לא התפלל על בני דורו כי ראה איזה טובה שיבא על ידי המבול. ולטעם זה כתב בספ"ק רוע קודש (פ' נח) כי מבול בנימטריא חסדו, דלכאורה איזה חסד היה בידידת המבול. אך הכוונה שהרי על ידי המבול נשתלשל הדבר שזכו ישראל לקבל התורה, ולכן חסד גדול שעל ידי זה זכו לקבל תורת חסד. ולזה רמז בבעל הטורים את האלהים התהלך נח סופי תיבות חכ"ם, לרמז דבר זה שהיה נח מתהלך את האלהים במדת הדין והניח שיבא מבול על בני דורו, זה היה מכח חכמה עמוקה בכדי שיוכו בני ישראל לקבל התורה.

והנה התחלת המבול היה בחודש השני בשבעה עשר יום לחודש (בראשית י א), ופליגי בזה בגמרא (ראש השנה יא): רבי יהושע אומר אותו היום שבעה עשר באייר היה, רבי אליעזר אומר אותו היום שבעה עשר במרחשון היה. והנה רש"י כתב שם ע"כ (שם יב) ויהי הגשם על הארץ ארבעים יום וארבעים לילה, אין יום ראשון מן המנין לפי שאין לילה עמו, שהרי כתיב ביום הזה נבקעו כל מעינות, נמצאו ארבעים יום כלים בכ"ח בכסליו לרבי אליעזר שהחודשים נמנין סדרן אחד מלא ואחד חסר הרי י"ב מרחשון וכ"ח מכסליו. והקשו הבעלי תוס' דרש"י עצמו כתב (שם א ה) גבי חמשים ומאת יום, והוא אדשי בסיון, כיצד בכ"ז בכסליו פסקו

דברות קודש

מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ליל ל"ג בעומר שנת תשס"ח לפ"ק

נתפרסם ע"י ועד להוצאת ספרי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

הגשמים. ותי' המהר"ל בגור אריה (בראשית י ד) דהא דכתב רש"י שלכם בכ"ח בכסלו, היינו בהשכמת יום כ"ח, והא דכתב רש"י שהגשמים פסקו בכ"ז בכסלו, היינו שלא עברו רק כ"ז יום והלילה של כ"ח, ע"ש. וי"ל פ' ביותר דהנה בבן נח הלילה הולך אחר היום, ועל כן בדור המבול שהיה דינם כבני נח כאשר התחיל המבול ב"ז לחודש השני, הרי נחשב יום י"ז וליל י"ח ליום אחד, אם כן שפיר כתב רש"י שהגשמים פסקו בכ"ז בכסלו, אע"פ שהיה בהשכמת יום כ"ח, כי לבני נח נשלם יום כ"ז בהשכמת יום כ"ח לדין.

והנה רש"י כתב ויהי הגשם על הארץ, ולהלן הוא אומר ויהי המבול, אלא כשהורידן הורידן ברחמים אם יחזור יהיו גשמי ברכה וכשלא חזרו היו למבול. ולפי זה יתכן לומר דביום י"ז כאשר התחיל המבול היה כל היום גשמי ברכה עד הערב, וכיון שלא חזרו עד הערב היו למבול. נמצא דהתחלת המבול היה י"ח לחודש השני, ולרבי יהושע הוא י"ח לחודש אייר ליל ל"ג בעומר, דאז התחיל המבול וימח כל היקום, ובכונת נח ניצולו הבעלי חיים ועל ידי זה הותר לו אכילת בשר, וממילא היה יכול אברהם אבינו להאכיל בשר וחלב להמלאכים וזכו בני ישראל לקבל התורה, ולכן ביום ל"ג בעומר יום התחלת המבול אז מתחיל ההארה וההשפעה של מתן תורה, כי יום זה גורם השתלשלות קבלת התורה לשיטת רבי יהושע. (ועין בזה"ק פ' פינחס דף רנח: שמעטעט מבריו דהתחלת המבול היה באייר).

ב

אמנם י"ל עוד בביאור מה שכתב בקדושת לוי (סוף רצא) שביום הזה ל"ג בעומר מתחיל ההארה של מעמד הר סיני שהיא קבלת התורה.

ויחבאר על פי מה שכתב בנועם אלימלך (פ' חוה"ט) על דברי הגמרא (עין ב"ר פ"ב ס"ב) מצינו בתורתו של רבי מאיר כתנות אור באלף, ויש לפרש דהנה באמת השי"ת ב"ה ברא את האדם והיה כל גופו אור גדול בלי שום יצר הרע וישיבתו היה בגן עדן, כמאמר הכתוב וישם כ"י לעבדה ולשמרה, רק שהיה קצת דקה מן הדקה נדנדו יצר כאשר ראינו באמת שחטא, רק שהיה בקושי גדול להנחש להחטיאו, ואחר חטא האדם שאכל מעץ הדעת טוב ורע אז ניתן הבחירה לאדם לעשות טוב ורע חלילה. וברצות האדם דרכי ה' ותורתו הקדושה לשמור כמצוותה לשמה אז נעשה גופו גם כן כתנות אור באלף כאשר תחילת הבריאה, וממילא מבואר הפירוש בתורתו של רבי מאיר, שלפי הנהגתו של רבי מאיר שהיה מתנהג בהתורה הקדושה, היה לו כתנות אור באלף, לפי שתיקן את גופו ואבריו והיו מאירים אור גדול, עכ"ל.

ובכתיבה זו כתב השל"ה הקדוש (פס' שבועות פרק תורה אור) על מה שאמרו חז"ל (יומא ד): עה"כ ויכסוהו הענן להר ויקרא אל גשמה וכל ישראל עומדין, לא בא הכתוב אלא למרק האכילה ושתייה שבמעיו לשמום כמלאכי השרת. וקשה הלא בודאי לא היה אוכל משה רק המן שהוא קודש מן השמים והמן היה נבלע באיברים. ותי' דהכוונה היא על חומיות הגוף שהגיע מצד אכילה ושתייה של אדם הראשון באכילה וסחיטת אשכול של ענבים, אשר על כן נתלבש כתנות עור, והעין כבת וזוהמתו נעשה גופו וך ורך כתנות אור, ויקרא עכ"ל החומר באדם הם המעיים, על כן אמר למרק הבהמה עכורה הבא מסיבת אכילה ושתייה, ובהו נעשה כמלאכי השרת, עכ"ל.

ובכתיבה הגבוה הלזו מצינו אצל יעקב אבינו ומשה רבינו, ביעקב אבינו מצינו בגמרא (פכא מציעא פד): כי שופריה דיעקב מעין שופריה דאדם הראשון, והכוונה שיעקב אבינו ברוב קדושתו גם כן זכה למדריגה זו שהיה לו כתנות אור. ולזה נאמר ביוסף הצדיק (רש"י בראשית לו ג) שהיה זיו איקוניו דומה ליעקב, דהנה כתיב (בראשית מט כב) כן פורת יוסף בן פורת עלי עין, ופירש"י בן חן. והכוונה כי יוסף הצדיק ברוב קדושתו תיקן את גופו מזהמת חטא אדם הראשון, ולזה נאמר שהיה עלי ע"ן, שנתעלה במדריגה ותיקן את העור בע"ן וזכה לכתנות אור באל"ף, ולכן היה זיו איקוניו דומה ליעקב, ושופריה דיעקב מעין שופריה דאדם קדמאה. וכמו כן במשה רבינו דרשו חז"ל (פסוק יב): ע"ה"פ (שמות ב ב) ותרא אותו כי טוב הוא, בשעה שנולד משה נתמלא הבית כולו אור, הכוונה ע"ד שכתב א"ז זללה"ה בייטב פנים (הוד והדר אות ל) מה דכתיב במשה (שמות לו כט) כי קרן אור פניו אור בא', כי הוא לא חטא ולא טעם מעץ הדעת, ע"ש. ולזה ותרא אותו כי טוב, שנתמלא הבית כולו אור, שהיה בבחינת כתנות אור.

ולמדריגה הלזו זכה גם התנא רבי שמעון בן יוחאי, ולזה מצינו בגמרא (שבת לג): שישב במערה בלי לבוש, כי בישיבו במערה ועסק בתורה וזכה לזכך את גופו עד שנעשה מלא אור כמו משה רבינו, ולזה פשט בגדיו היינו הבחינה של כתנות עור ונתלבש ככתנות אור באלף, ולזה יסד הפייטן (בפסוקי דמזמרת מ' לח) ראה פניו מאיר"ם, שראו אור פניו ונתמלא כולו אור על ידי שנתלבש בכתנות אור.

וזהו ביאור המדרש ויאמר אלהים יהי אור, זה משה, שזכה למדריגה זו ותרא אותו כי טוב, שנתמלא הבית כולו אור, ויהי אור זה רבי שמעון בן יוחאי, שגם הוא זכה למדריגה זו.

וראיתי בספרים דחבת שמעון ב"ן יוחאי בגימטריא יעקב של"ם, והרמז בזה שזכה רבי שמעון בן יוחאי לשופריה דיעקב שהיה מעין שופריה דאדם קדמאה, והיה לו כתנות אור באלף. ולזה מצינו בגמרא (שבת לג): דכאשר יצא רשב"י מן המערה אמר הואיל ואיתרחיני ניסא איזיל ואיתקן מילתא דכתיב (בראשית לג יח) ויבא יעקב שלם, ובכוונה הביא פסוק זה ויבא יעקב שלם, כי בצאתו מן המערה היה בבחינת יעקב שלם, והיה שופריה כשופריה דיעקב אבינו.

וזה שפיר הפייטן במערות צורים שעמדת, דבישבו במערה בלי לבוש של כתנות עור ועסק בתורה, שם קנית הוד"ך והדר"ך, שזכה לאור פנים להיות שופריה כעין שופריה דאדם קדמאה, וזכה להתלבש בכתנות אור.

ולטעם זה מנהג ישראל תורה הוא להדליק נרות ומאורות ביום זה לכבוד נשמת מאור התורה בוצינא קדישא אשר נתגלה ביום הזה, כי רבי שמעון בן יוחאי זכה לכתנות אור, ולכן מרבין בנרות ומאורות להורות על גדלותו וקדושתו של התנא האלהי שזכה להפך כתנות עור בעין לכתנות אור באלף, והיה כולו אור.

ג

וי"ל עוד ברמז הענין שמדליקין נרות ומאורות לכבוד התנא האלהי רבי שמעון בן יוחאי, כי התנא האלהי מינו דוכי לנפשיה זכי נמי לאתרינא, ובגודל קדושתו אחר שהתלבש עצמו בכתנות אור השפיע לדורו, וגם לדורות העתידים שיוכו בני ישראל להטהר ולהתקדש מעולם הגשמי ולזכות קצת לבחינת כתנות אור. ולזה יסד הפייטן בגדלותו של רבי שמעון בן יוחאי, לכל ישראל האיר, והוא ע"ד שכתב א"ז זללה"ה בייטב פנים (הוד והדר אות ל) לפרש מה שאמרו בגמרא (פגילה יב): במרדכי בן אייר (אסתר ב ה), שהאיר עיניהם של ישראל, והיינו שנעשה מבחינת עור בעין, אור באלף, עכ"ל. והיינו דאמר לכל ישראל האיר, שבגודל קדושתו האיר עיניהם של ישראל לרומם אותם ולזכך ולהטיר אותם מעולם הגשמי, עד שזכו להתלבש בכתנות אור, ודקדק לומר לכ"ל ישראל האיר, שלא רק בדורו האיר, אלא לכל בני ישראל על סוף כל הדורות.

(המשך בעמוד הבא)

אוצר הגנוז

ובספר זכירה (נטילת שחרית וענין סכחה) מביא מעשה הגיל ומסיים ומכאן נלמד שגם התזנים והמלמדים לא יסיימו בדבר רע.

בשרית רב פגלים ארח חיד סימן מ"ב הביא שאלה כתוב בסוף ספר במדבר ולא יבואו לראות כבלע את הקודש ומתו, וקשה והלא אין מסיימין הסדר בדבר רע, וכמו שכתב בשלחן ערוך אורח חיים סימן קל"ח. תשובה למה אתה שואל על זה, והלא יש עוד בזה בפרשת נח, דמסיים יומת תרח בחרן, וכן בספר ויקרא, וליאש אשר ישכב עם טמאה, ועוד ועוד, אך נראה ליישב הענין, כיון דאתר סיים הפרשה מברך העולה ברכת התורה, שהיא תקנת חז"ל אנשי כנסת הגדולה, והיא חיוב על האדם, לא חשיב ומתו סיים, אלא ברכת התורה הוא הסיים, ואפילו שהחזן קורא והעולה מברך, כיון דצריך להטות אזניו אל הברכה ולענות אמן, והשומע דינו כקורא.

מיהו הלומד שנים מקרא, שאינו מברך אחר קריאתו, כשיגיע לא יסיים ומתו ושתוק, אלא יאמר פסוק אחד מפרשה שניה שאחריה, או פסוק אחד ממה שקרא, וגם כן יאמר אותו שנים מקרא ואחד תרגום, וכן יזהר בהפטרות כמו הפטרה דפרשת שמות המסיימת וירמסוהו וימת, דגם כן יאמר בסיום פסוק מפסוקי הפטרה שקרא, וכבר בעבור זה נהגו המדפיסים להדפיס הפטרה המסיימת כל הארץ חרם, להדפיס פעם שנית פסוק הנה אנכי שולח לכם את אליה הנביא האמור קודם, וכופלין אותו עוד לסיים בטוב.

דברות קודש מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

(המשך מעמוד א)

וע"כ כוונה זו אנו אומרים תורתנו מגן לנו היא מאיר"ת עינינו, כי תורתו של רבי שמעון בן יוחאי מאיר העי"ן שלנו, היינו הכתנות עור והגשמיית שאנו משוקעים בדורינו השפל דור עקבתא דמשיחא, והאור הבהיר בשחקים של רבי שמעון בן יוחאי מכניס קצת אור בכל אחד אשר בשם ישראל יכונה, וכאשר איש הישראלי בא בביהמ"ד לעסוק בתורה ובתפלה זהו מכה אורו של רבי שמעון בן יוחאי המאיר בו שלא יתגשם בעולם הגשמיית.

ולזה כתב הטור (ארי"ה סימן תכ"ח) בסימני המועדות שגרמו בסדר א"ת ב"ש, ביום שיהיה פורים יהיה ל"ג לעומר וסימנך פ"ג ח"י, פ"י פורים ל"ג ח"י באיר. ולכאורה איזה שייכות יש מיום ל"ג בעומר ליום הפורים. ולפי דרכינו יתפרש היטב כי כשם שמרדכי הצדיק האיר עיניו של ישראל בכתנות לוד, כמו כן רבי שמעון בן יוחאי הוא מאיר"ת עינינו להכניס אור בבני ישראל שיהיה כתנות אור.

ולמעשה זה אנו מדליקין אור לכבוד התנא הקדוש רבי שמעון בן יוחאי, ואף שהוא רק אור גשמי, מכל מקום הוא אות לאור הגדול אשר הדליק רבי שמעון בן יוחאי והוריד בעולם אור בהיר בשחקים המאיר מסוף העולם ועד סופו, והוא משפיע לכל בני ישראל הקרובים לאתרא קדישא מירדן, וגם להתרוקים ממקום הציון הקדוש, כי ברוחניות אינו תופס מושג של ריחוק מקום, ובנפש כולנו קרובים להתנא רבי שמעון, כולנו מתחממים לאורו, ומצטרפים אנו עם בני ישראל הנמצאים באתרא קדישא, ואנו שופכים שיה לבנינו להשיגם כל כך ונוכה לכתנות אור באלף, ועל ידי כח התורה נוכח להאיר העי"ן שלנו שלא נהיה מגושמים כל כך ונוכה לכתנות אור באלף, ועל ידי כח התורה יאיר קצת אורה בכתנות עור שלנו, קצת רוחניות וקצת אור של קדושה בגשמיית שלנו ובמדינה המגושמת שאנו חיים, קצת אור מהקב"ה שנשפע על ידי התנא האלהי רבי שמעון בכל השנה ומכל שכן בימא הדילולא דליה, וכולנו מצפים ומבקשים מהשי"ת שהתנא הקדוש רבי שמעון יפעול בעד כל בני ישראל ולנו בתוכם שנוכה האיר כתנות עור הגשמי, ונוכה לאיזה אור והתלהבות להשי"ת לעסוק תורה ובעבודת ה' כראוי, והאר עינינו בתורתך ודבק לבינו במצותך, וכאשר זוכים לכתנות אור הרי נשתנה עבודת האדם בתורה ובתפלה וקיום המצות, כי נשמתו חי וכושרת באש התלהבות להקב"ה.

ולזה ביום ל"ג בעומר מתחיל ההארה וההשפעה ליום מתן תורה, כי מאחר שהגוף נתגשם בכתנות עור, קשה להשיג ולהבין בתורה"ק ולעבוד עבודת ה' בהתלהבות, כי איך יוכל בשר ודם אוכל ושותה לזכות ללימוד התורה הקדושה, והוא אך ורק בזכות התנא הקדוש רבי שמעון אשר ביום זה יורד אור גדול לבני ישראל המחליש הכתנות עור, ונתלבש האדם בכתנות אור בהיר בחשקים, וכל איש ישראל מרגיש ביום זה התחוממות דקדושה ואיזה התקרבות להשי"ת בכחו ובזכותו של התנא רשב"י, ועל ידי זה יכולים בעזרתו יתברך בחג השבועות לקבל התורה מחדש בשמחה ובהתחוממות הנפש, והכל הוא מכה האור היורד ביום ל"ג בעומר.

והבוכי"ע יאה בעורני, תורתנו מגן לנו היא מאירת עינינו, שיאר עיניהם של כל ישראל בכל מקומות מושבותיהם, כראי הוא רבי שמעון לסמוך עליו, ובכחו הקדוש ובזכותו יכול לפטור את העולם מן הדין (סוכה מה:). ממדת הדין, שינצלו בני ישראל מכל הדינים והגבורות, והשי"ת יעזור שנושע כולנו ביום זה, והתנא רבי שמעון יפעול בעד בני ישראל כל צרכיהם, צרכי עמך ישראל מרובים, רבי שמעון צופה ומביט בלבות בני ישראל ורואה לבבות הנשברות והנכאבות, ויכול כל אחד לשפוך שיה לבבו להתנא רבי שמעון, ומיריחו מקום יכול כל אחד לייחד עצמו במחשבה אל התנא הקדוש רבי שמעון, ורבי שמעון שומע כל התפלות וכל הבקשות מכל אחד מישראל, ומאזין ומקשיב לכל אלו הצרכים להוושע בבני חיי ומוזני בשידוכים ובכחו לפעול ישועות ורפואות ולהציל מכל גזמא נפש, ואנן מהכא עושין התנא הקדוש רבי שמעון שלישי שעלה כל התפלות וכל הבקשות של כל בני ישראל, לכל וישאל האיר, שיאיר לבות בני ישראל ובתי בני ישראל, שיזכו לדורות מאירים, כל הלבבות יאירו ויוושעו בכל טוב שפע ברכה והצלחה, עדי נוכח לאור האמית, ויהי אור זה אורו של משיח, ונוכה לביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן.

צמצוילי הלכה

בירורי הלכות, נערך ונסדר ע"י מערכת "בית ועד לחכמים" שע"י מבצר הכוללים קרית יואל והנה למראת עינינו על הנה"צ זומ"ט קרית יואל שליט"א הערות והארות מתקבלים בכתב ע"י הפקס: 781 7213 845

בענין המתנת שש שעות בין בשר לחלב

כשיאנו אוכל בשר או חלב ממש

א) אם לא אכל בשר, אלא שאכל מאכלים שנתבשלו עם הבשר, צריך ג"כ להמתין שש שעות, וכגון האוכל תפוחי אדמה שנתבשלו עם הבשר, או וירקות מהמוקק של בשר, או חלה שנתלכלך משאלעני"ט, צריך להמתין שש שעות, ודינו ממש כמו שאכל בשר, משום שטעם הבשר הנבלע בהם נשאר בפה עד שש שעות.

ב) אסור לאכול בתוך השש שעות הן חלב והן מאכלים שנתבשלו עם חלב כגון דברים שנטגנו עם המאה, וכן דברים חריפים שנתחכו בסכין של חלב, [אפילו אינו בן יומן] אסור לאכול בתוך השש שעות, משום שהחריף בולע גוף טעם החלב והוי כחלב עצמו, ועל כן כאלא"ט שיש בו בצלים או גזון שנתחכו בסכין של חלב אסור לאכול בסעודה שלישית אם עדיין לא עברו שש שעות.

ג) אבל מותר לאכול תבשיל שנתבשל בקדרת חלב [אפילו בן יומן] בתוך השש שעות, ועל כן מי שאכל בשר מותר לו לאכול אח"כ לאקשע"ו שנתבשל בקדרה של חלב [אבל אסור לאכול יחד עם בשר]. וכן מותר לו לשתות ט"י שהמים נתבשלו בקדרה של חלב, או להניח הט"י בתוך כוס נקי המיוחד לשתות בו קאוע, ואפילו הוא בן יומן.

איזה אופנים שאין צריך להמתין שש שעות

ד) אם אכל מאכל פארווע שנתבשל בקדרת בשר, א"צ להמתין אח"כ שש שעות, ומותר לו לאכול חלב יתכף אח"כ, [אבל אסור לאכול "ביחד" עם חלב], וכגון האוכל מרק שהוא פארווע שנתבשל בקדרת בשר [אפילו בן יומן] מותר לו לאכול אח"כ מאכלי חלב וא"צ להמתין כלום וגם א"צ לקנח פיו או להדיחו, אבל יזהר שלא יאכלנו ביחד עם חלב.

ה) וכן מאכל שנאפה בתנור של בשר א"צ להמתין שש שעות וכגון האוכל פשטיד"א שנאפה בתנור או במיקראוועני"ו של בשר, מותר לו לאכול או לשתות אח"כ חלב, א"צ להמתין כלום, וגם א"צ לקנח פיו או להדיחו, אבל יזהר שלא יאכלנו ביחד עם בשר.

ו) ואפילו אם אכל דברים חריפים כגזון ובצל שנתחכו בסכין של בשר [ואפילו בן יומן] והסכין לא הי' מלוכלך ממש א"צ להמתין שש שעות, וכגון מי שאכל טאמעט"א דו"פ שנעשה בבלענדע"ר של בשר, או שאכל תפוחי אדמה עם בצלים שנטגנו בכלי בשר בן יומן, מותר לו לאכול אח"כ חלב וא"צ להמתין כלום, והטעם לדין זה, שאע"פ שדבר חריף שנתחך בסכין של בשר דינו כבשר ממש, מ"מ טעם הבשר לא נשאר בפה וע"כ אין צריך להמתין, אבל יזהר שלא יאכלנו ביחד עם חלב.

^א רמ"א (סי' פ"ט סי' ט"ז), והגם שכתב הש"ך (ב"ק סי' קמ"ג) דאם בישל בקדרה המלוכלך ממש (יש סי' נ"ג) א"צ להמתין, זהו כשהלכלך נחשב בתבשיל ואינו ניכר, משא"כ חלה המלוכלך שהוא ניכר, (פ"ט, וכן בספר בשרית וענין חיד' ד"ס סי' מ"ח), וכל זה כשיש בוודאי שנתלכלך אבל אם מסופק אין צריך להמתין (ח"ב יואל ד"ס סי' מ"ח).

^ב הדינו שאסור לאכול אחריו אף תבשיל של גבינה (ועי'א' שם בבית המטבח יתקב בשם הרש"ל, וב"ב ח"ב יורדה סק"ז סק"ז מהנ"ל).

^ג א"ת האריך (כ"ל מ"ד ח"ב) ועי'ש עור טעם בשם המרדכי.
^ד פ"ב (ארי"ה סי' תנ"ד באשל אבהם סק"ז) ובמקום צורך גדול (ועי' הרואה חכם) יש צדדים לקולא לאחר שעה אחד, (עי' בדרכי שופה"ס פ"ט סק"מ: בשם חיד' יורדה שסק"ל באין בן יומן וט"ו נ"ק, וכן ברע"ה תורה סי' פ"ט סק"ג ובא"ת סי' תנ"ד סק"ז סק"ל בא"ת ה"ק).

^ה כ"כ התנא ר' שלמה קלוגר זצ"ל (בספר טוב טעם ודעת מהרד"ה לתיאור ח"א סי' ק"פ) וכתב שם הטעם, דמה שהחמיר ברמ"א (ב"ב פ"ה ס"ב) ששואכל שקיבל ג"ט ב"ט של חלב אין לאכול לתחלה עם בשר, היינו עם בשר ממש אבל רבין שלא נגע בהלכלך, א"ע"פ שדברך ההלכלך בדומי התנור, או על גגו של המיקראוועני"ו, לא נעשה המאכל כדן בשביל של בשר, משום דיש כמה צדדים להקל, משום דמה פנימים אין המאכל מדיע, ואף אם מדיע ע"פ"י רוב אין הדיעה חזרו ונפלת למטה (עי' בת שלמה יורד ח"א סי' קס"א וקס"ב וקס"ג וקס"ד דאם טעם לטעם אינו אמת, ויש בוה אמת ורבים ואב"ל) ואף אם במקרה נפל איזה טיפה להמאכל יד"ס סי' נ"ג, ואפילו אם מסופק אם יש סי' נ"ג הבשר אפטר להקל (במ"ס פ"ד יואל יורד ח"א סי' מ"ח) ובפרט רבנן דר"ן יש לצרף דעת הסבורים דאף כשליכא סי' נ"ג הבשר אי"צ להמתין (עי' ד"י יורדה ש"באין בן יומן הש"ך וז"ל בענין השתן והגם טעם נקטין כן להלכה (במ"ס פ"ד יואל ח"ב סי' נ"ג) וז"ל לצאתו לפ"ק מבלא).

^ו כ"כ הרמ"א (ב"ב פ"ט סי' קס"ג) ובית מאיר (שם על ש"ך ת"ל) והובא בדרכי תשובה (סי' פ"ט סק"מ:).
^ז כ"כ ר' יצחק מברין המשמרת שלום (ב"ב פ"ט סי' קס"ג) שאף המ"א (ב"ב סי' תנ"ד סק"ז) הסבור דבתוך השש שעות אסור לאכול חריף שנתחך בסכין של חלב, ויהא באוכל דבר חריף שנתחך בסכין של בשר שאין צריך להמתין שש שעות, ע"ש, וכן הבין ב"ד יתורה (סי' פ"ט בארון סוף סק"ז ובקנין סק"ט), ועל כן ה"ה הטעם דהוה אינו מושך טעם.

^ח ואם נעשרים עם חלב וליכא סי' נ"ג אסור אפילו בדריעבד (רמ"א סי' פ"ה סק"ג ח"ב וסי' פ"ה סק"ג א).